

XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR

RĖMĖJAI | SPONSORS

PARTNERIS | PARTNER

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

POTRAUMINĮ STRESĄ IŠGYVENANČIŲ ASMENŲ SUBJEKTYVIAI PATIRIAMŲ SAVIJAUTOS POKYČIAI PO NAUDOJIMOSI INTERNETU TEIKIAMA Į TRAUMĄ ORIENTUOTA INTERVENCIJA

Greta Guogaitė, Emilija Kasperavičiūtė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas, Psichotraumatologijos centras

Įvadas. Didelei daliai žmonių, patiriančių potrauminio streso sutrikimą (PTSS), veiksminga psichologinė pagalba nėra pasiekama. Internetu teikiami pagalbos būdai galėtų padėti plėsti pagalbos galimybes. Visgi dar trūksta žinių apie internetu teikiamų intervencijų PTSS veiksmingumą, dalyviams subjektyviai reikšmingus pokyčius ir prie jų prisidedančius veiksnius. „Spring“ yra Kardifo universiteto (JK) mokslininkų sukurta į traumą orientuotos kognityvinės elgesio terapijos principais pagrįsta internetu teikiama intervencija su psichologo įsitraukimu. Pristatomo tyrimo tikslas – atskleisti „Spring“ programos lietuviškos versijos dalyvių subjektyviai suvokiamus savijautos pokyčius po naudojimosi intervencija.

Metodika. Tyrime dalyvavo 10 moterų (amžius: $M = 43,1$, $SD = 12,97$). Prieš naudojimąsi „Spring“ septynioms nustatytas TLK-11 PTSS, o trims būdingi reikšmingi PTSS simptomai, tačiau neatitinkantys visų diagnostinių kriterijų. Duomenys rinkti pusiau struktūruotu interviu praėjus 3-4 mėn. po dalyvavimo programoje pabaigos. Kokybinė duomenų analizė atlikta taikant teminės analizės metodą pagal Braun ir Clarke (2006).

Rezultatai. Analizė atskleidė dalyvių patiriamus pokyčius ne tik susijusius su trauma, bet ir aktualius platesniame gyvenimo kontekste. Vienas iš pagrindinių minėtų pokyčių buvo traumos integracija, atsiskleidžianti supratimu, kad po programos trauma įgavo struktūrą ir tapo prisiminimu, nebeveikiančiu kasdienybės. Taip pat traumos poveikio ir prasmės supratimu, galėjimu galvoti ir kalbėti apie traumą, sumažėjusiu traumą primenančių situacijų vengimu. Tyrimo dalyvės kaip pokytį nurodo ir programos metu išvystytus ir kasdienybės dalimi tapusius įgūdžius, tokius kaip refleksija ir emocijų reguliacija. Taip pat išryškėjo santykio su savimi pokyčiai, atsiskleidžiantys per padidėjusį teigiamą savęs vertinimą, priėmimą, atlaidumą sau. Galiausiai dalyvės įvardino pokyčius emocijų, santykių ir darbinėje srityse bei kitus individualius pasiekimus. Analizė atskleidė ir temas apie prie pokyčio prisidedančius veiksnius, tokius kaip geresnis PTSS ypatumų ir trauminių patirčių poveikio supratimas, įgyti įgūdžiai, padedantys emocijų reguliacijai ir vengimo mažinimui, sąlytis su trauma, programos psichologo parama bei kasdienis pačių dalyv

Išvados. Šis tyrimas išryškina PTSS patiriančioms moterims subjektyviai reikšmingus terapinius pokyčius po naudojimosi internetine intervencija.

Raktiniai žodžiai: PTSS, savijautos pokyčiai, internetinė pagalba

STUDENTŲ SEKSUALINIO SMURTO PATYRIMO IR PRITARIMO SEKSUALINIO SMURTO MITAMS SĄSAJOS

Žydrūnė Ilgarūbytė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Seksualinio smurto paplitimas išlieka opi problema visuomenėje, ypač studentų tarpe (Cusano et al., 2021; Krebs et al., 2016). Nukentėjusieji nuo seksualinės prievartos dažniau patiria fizinius sužalojimus, susiduria su didesne lytiškai plintančių ligų ir psichikos sutrikimų rizika, patiria tarpasmeninių santykių ir kitus sunkumus (Basile et al., 2020; Diaz Bethencourt et al., 2024; Li et al., 2023). Prie neigiamų pasekmių nukentėjusiems ir seksualinio smurto

paplitimo prisideda klaidingi įsitikinimai apie seksualinį smurtą (O'Connor & McMahon, 2022). Vis dėlto tyrimų rezultatai, kaip seksualinio smurto patyrimas yra susijęs su pritarimu seksualinio smurto mitams, yra nevienareikšmiai (Cooke et al., 2020; Lathan et al., 2022). Atitinkamai šio tyrimo tikslas yra nustatyti ryšius tarp studentų turimos seksualinio smurto patirties ir jų pritarimo seksualinio smurto mitams.

Metodika. Tyrime dalyvavo 208 studentai, kurių amžius svyravo nuo 18 iki 25 m. ($M = 21,26$, $SD = 1,91$). Tyrimo dalyviams buvo pateikta internetinė apklausa, kurią sudarė Peržiūrėta modernių mitų apie seksualinę agresiją priėmimo skalė – 21 (angl. The Revised Version of the Acceptance of Modern Myths about Sexual Aggression Scale, sutr. AMMSA–21, Bohner et al., 2022), sociodemografiniai klausimai ir klausimai apie seksualinio smurto patirtį.

Rezultatai. Seksualinį smurtą teigia patyrę 56,5 proc. moterų, 78,74 proc. LGBTQ+ ir neapsisprendusių dėl seksualinės orientacijos bei 21,7 proc. vyrų. Grupių palyginimas atskleidė, kad pritarimas seksualinio smurto mitams yra statistiškai reikšmingai didesnis tarp seksualinio smurto nepatyrusių ($p = 0,007$), heteroseksualios orientacijos ($p < 0,001$) ir vyriškos lyties ($p = 0,003$) tyrimo dalyvių.

Išvados. Gauti rezultatai rodo, kad nepatyrę seksualinio smurto vyriškos lyties asmenys yra labiau linkę pritarti seksualinio smurto mitams nei patyrę seksualinį smurtą ir moterys. Geresnis seksualinės prievartos mitų paplitimo supratimas prisideda prie tinkamesnių seksualinio smurto prevencinių programų kūrimo bei pagalbos priemonių nukentėjusiems nuo seksualinio smurto taikymo.

Raktiniai žodžiai: seksualinis smurtas, seksualinio smurto mitai, studentai.

KOMPLEKSINIO POTRAUMINIO STRESO, SU TRAUMA SUSIJUSIOS GĖDOS IR SUICIDIŠKUMO SĄSAJOS

Greta Jackūnaitė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Įvadas. Kompleksinio potrauminio streso sutrikimas (KPTSS) – tai nauja diagnozė, kurią, šalia jau anksčiau apibrėžto potrauminio streso sutrikimo (PTSS), Pasaulio sveikatos organizacija 2018 m. įtraukė į naujausią, 11-ąją Tarptautinės ligų klasifikacijos (TLK-11) versiją. Gilesnis ryšių tarp kompleksinio potrauminio streso, su trauminėmis patirtimis susijusios gėdos ir suicidiškumo supratimas gali padėti efektyvesnės pagalbos vystyme. Šiuo tyrimu siekiama įvertinti KPTSS ir PTSS ryšius su gėda dėl trauminių patirčių bei suicidiškumu suaugusių asmenų imtyje.

Metodika. Buvo analizuojami 102 asmenų, kurie registravosi dalyvauti internetinėje intervencijoje, duomenys. 92,2% tyrimo dalyvių buvo moterys. Tiriamųjų amžius svyravo nuo 19 iki 68 metų ($M=39,15$; $SD=13,91$). Trauminiams įvykiams įvertinti buvo naudojamas Tarptautinis trauminių patirčių klausimynas (ITEM; Hyland et al., 2021), PTSS ir KPTSS rizikai įvertinti naudotas Tarptautinis traumos klausimynas (ITQ; Cloitre et al., 2018), suicidiškumui įvertinti naudota Savižudiškų minčių intensyvumo skalė (SIDAS; Van Spijker et al., 2014), gėda dėl trauminių patirčių įvertinta Gėdos dėl trauminių patirčių klausimynu (TRSI-SF; Grau et al., 2022).

Rezultatai. PTSS rizikos paplitimas imtyje buvo 22,5% ($n=23$), o KPTSS – 47,1% ($n=48$); 52,9% ($n=54$) tiriamųjų nurodė per pastarąjį mėnesį turėję minčių apie savižudybę, o 15,7% ($n=16$) visų tyrimo dalyvių pateko į aukšto savižudiško elgesio rizikos grupę. 93,8% patekusiųjų į aukšto savižudiško elgesio rizikos grupę atitiko KPTSS rizikos kriterijus. Su trauminėmis patirtimis susijusi gėda buvo labiau išreikšta KPTSS rizikos grupėje lyginant su